

Nie bój się spisu, bądź na „TAK”

Nie chcesz się spisać? Uważasz, że spis jest niepotrzebny? Twierdzisz, że to nielegalna inwigilacja i państwo chce znać twój majątek albo wykorzysta zebrane dane do celów podatkowych? Jeśli masz opory, żeby wziąć udział w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2021 (NSP 2021), przeczytaj, dlaczego warto to zrobić. Dowiedz się, co zyskasz uczestnicząc w spisie, a co stracisz odmawiając udziału.

1. Nie kieruj się komentarzami czy filmikami z Internetu! Czerp wiedzę o spisie ze sprawdzonych źródeł.

Nie zawsze prawdziwe opinie osób, które zabiegają o popularność w Internecie. Czasami możesz natknąć się

na informacje krytykujące organizację tego przedsięwzięcia. Wolność prasy gwarantuje dostęp do różnych zdań i opinii. Nigdzie jednak w oficjalnych mediach (również prywatnych) nie znajdziesz informacji nawołujących do bojkotu udziału w spisie. Jeśli ktoś tak czyni, pomyśl w jakim i czym interesie to robi?

Opieraj swoją wiedzę wyłącznie na potwierdzonych materiałach. Można to zrobić na stronie <https://spis.gov.pl>

w aktualnościach i dziale poświęconym najczęściej zadawanym pytaniom. Informacji szukaj też na

stronach internetowych gmin i w mediach.

2. Nie neguj zasadności spisu. Od stu lat przeprowadza się go w Polsce co dekadę.

Spisy organizowane są nie tylko w Polsce i Unii Europejskiej, ale na całym świecie. To, że spisy powszechne są potrzebne, wiedzieli już w starożytności. W naszym kraju spisy są realizowane od wieków, pierwszy został zatwierdzony w trakcie obrad Sejmu Czteroletniego w XVIII w. Od 1921 r. realizowany jest ze stałą

czystością. Na przestrzeni dziesięcioleci bez względu na sytuację polityczną i panujące warunki spisy

dostarczały informacji o ilości mieszkańców kraju i każdej miejscowości, ich charakterystyce demograficznej i warunkach mieszkaniowych. Po odzyskaniu niepodległości i w okresie rozkwitu dwudziestolecia międzywojennego służyły zaplanowaniu działań umiędzynarodowionych odbudowy kraju, po II wojnie światowej pozwalały na ocenę skali strat wojennych, utraty ludności w wyniku działań okupacyjnych oraz zmiany granic i związanych z tym masowych przesiedleń. W kolejnych dziesięcioleciach pokazywały

przemiany demograficzne w strukturze wiekowej mieszkańców, liczebności rodzin, wykształceniu, czy źródłach utrzymania i inwalidztwie włączonych do formularza spisowego w 1978 r. To spisy były źródłem informacji kreślącym portret naszego społeczeństwa przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej i po kolejnych latach korzystania z funduszy europejskich. Zawsze liczy się o niej odpowiedź. W obecnie trwającym spisie również liczy się wszyscy, bez względu na wiek, wykształcenie, wyznanie czy pochodzenie. Osoby, które negują potrzebę przeprowadzania spisu powszechnego, powinny sobie zadać pytanie, co by było, gdyby go nie organizowano? Jak

mogłoby funkcjonować nasze państwo bez wiedzy o tym, ile osób w nim mieszka, jak wyglądają nasze rodziny czy w jakich warunkach mieszkamy? Rządzący na poziomie kraju czy gminy, bez względu na to jaką partię reprezentują, korzystają z informacji uzyskanych w spisie przez kolejne 10 lat. Na ich podstawie będą dzielić środki finansowe i podejmować rzetelne decyzje dotyczące dostosowania usług publicznych do potrzeb lokalnych społeczności (m.in. w zakresie infrastruktury i opieki zdrowotnej, edukacji przedszkolnej i szkolnej, działalności placówek bibliotecznych, transportu), uruchamiania programów wsparcia dla bezrobotnych, osób starszych czy wykluczonych cyfrowo. Brak danych zebranych w spisie będzie miał zatem wpływ na przyszłość Twoją i Twoich najbliższych.

3. Nie odmawiaj uczestnictwa w spisie - jest on legalny i obowiązkowy

Nie jest prawdą, że nikt nie ma prawa pytać o sprawy zawarte w formularzu spisowym. Otóż spis jest

legalny. Statystyka publiczna ma do tego pełne prawo na podstawie Ustawy o Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2021. Dodatkowo, informacje zbierane w spisach powszechnych są wyłączone z obowiązującego przepisu RODO.

Prawdą jest, że spis obejmuje zagadnienia, które są objęte szczególną ochroną: stan zdrowia czy wyznanie religijne. Na te pytania nie musisz odpowiadać. Udzielenie odpowiedzi na pozostałe jest jednak naszym obowiązkiem. Takim samym, jak płacenie podatków.

4. Nie bój się o swoje dane, są bezpieczne

Nie jest prawdą, że informacje o Tobie zostaną przekazane jakiegokolwiek instytucji czy osobie. To, co jest

udostępniane, to wartości uogólnione w postaci wyliczonych wskaźników, sum, średnich. Poza tym wszystkie osoby realizujące prace spisowe obowiązują tajemnicą statystyczną, za złamanie której grozi

kara pozbawienia wolności do lat 3. Tajemnica statystyczna jeszcze nigdy w historii nie została złamana.

Warto też wiedzieć, że nie każdy pracownik statystyki ma dostęp do danych jednostkowych.

5. Nie podawaj informacji o swoim majątku – nikt o niego nie zapyta

Nie jest prawdą, że w spisie są pytania o majątek, zarobki, konto bankowe, posiadanie nieruchomości, samochodów czy kosztowności. Można to sprawdzić na stronie spis.gov.pl w wykazie pytań.

Statystyka publiczna

nie interesuje się też legalnością pobytu obcokrajowców. Spis nie będzie wykorzystany do nawiązania

nowych podatków czy tworzenia tajnych wykazów.

Jeśli podczas wywiadu padną takie lub podobne pytania to znaczy, że rachmistrz przekroczył swoje

uprawnienia lub rozmowa jest prowadzona z nieuprawnioną osobą.

6. Nie zak?adaj z góry, ?e nie podo?asz zadaniu - udzia? w spisie zajmuje kwadrans
Nie jest prawd?, ?e udzia? w spisie jest trudny. Spokojne wype?nienie formularza zajmuje 15 minut.

Mo?esz to zrobi? przez komputer lub telefon. Pomo?e ci w tym rachmistrz lub - jak wolisz - urz?dnik w

gminie. Mo?esz to te? zrobi? samemu. Wybierz metod? udzia?u najlepsz? dla siebie, na przyk?ad poprzez:

- Internet i formularz na stronie spis.gov.pl
- Infolini? 22 729 99 99 i rozmow? z urz?dnikiem Urz?du Statystycznego
- Punkt spisowy i spisanie si? z pomoc? urz?dnika gminnego
- Rozmow? telefoniczn? z rachmistrzem spisowym. Rachmistrz dzwoni z nr. 22 828 88 88 lub 22 279 99 99.

Pami?taj, ?e udzielonych i zatwierdzonych odpowiedzi nie mo?na ju? poprawia?. Dlatego po?wi?? chwil?

na przeczytanie pyta? i zastanów si? spokojnie, zanim zaznaczysz poprawn? odpowied?.

7. Nie korzystasz z Internetu - odbierz telefon i zaufaj rachmistrzowi

Nie jest prawd?, ?e rachmistrz to oszust. Mog? zdarzy? si? przypadki podszywania si? pod rachmistrza,

tak samo jak oszu?ci podszywaj? si? pod wnuczka, policjanta czy wojskowego. Trzeba by? ostro?nym na

ka?dym kroku. Je?li masz obawy co do rozmowy z rachmistrzem, zweryfikuj jego to?samo??.

Rachmistrz zadzwoni z numerów 22 828 88 88 lub 22 279 99 99. Ze wzgl?du na skal?

przedsi?wzi?cia niektóre telefony mog? wskazywa? te numery jako zagro?enie lub spam. To dlatego, ?e wyst?puje ci?g tych samych cyfr. Takie numery zosta?y ustalone, ?eby ?atwo by?o je zapami?ta?. Je?li zadzwoni jeden z dwóch

wspomnianych numerów, odbierz po??czenie bez zb?dnych obaw. Spis ze wsparciem rachmistrza jest o tyle ?atwiejszy, ?e to rachmistrz prowadzi nas po ca?ym formularzu spisowym. Je?li mamy jakie? w?tpliwo?ci co do tre?ci pyta?, mo?emy od razu poprosi? rachmistrza o wyja?nienie.

Pomoc rachmistrza jest szczególnie przydatna w przypadku osób, które nie czuj? si? zbyt pewnie u?ywaj?c telefonu i Internetu albo w ogóle nie mia?y styczno?ci z cyfrowym ?wiatem. Formularz spisowy jest bowiem dost?pny wy??cznie przez Internet – je?li nie umiemy si? spisa? samodzielnie, nale?y skorzysta? z pomocy rachmistrza.

8. Nie tra? czasu, skorzystaj z fachowej pomocy

Ze wsparcia rachmistrza powinny te? skorzysta? osoby nie dysponuj?ce nadmiarem wolnego czasu. Z

dotychczasowych do?wiadcze? wynika, ?e po?piech i niedok?adne czytanie tre?ci pyta? na formularzu

spisowym s? najcz?sts? przyczyn? pomy?ek pope?nianych przez mieszka?ców przy jego wype?nianiu. W

praktyce skutkuje to dodatkowymi telefonami na infolini? spisow? i prób? poprawy b??dnych zapisów za pośrednictwem konsultanta. Przeszkolony rachmistrz przeprowadzi nas bezpiecznie przez pytania spisowe, przeczyta je dokładnie wraz z odpowiedziami, wyjaśni wątpliwości, zaznaczy za nas odpowiedzi. Co więcej, odbierając telefon od rachmistrza i spisując się z jego pomocą nie ponosimy kosztu rozmowy. Możemy zatem bez opóźnienia wypełnić formularz i pytać rachmistrza o wszystko, z czym mamy problem.

9. Nie odkładaj spisu na później, oszczędź sobie stresu

Nie jest prawdą, że zyskasz, jeżeli będziesz odwlekał spis w nieskończoność. Może się bowiem okazać, że

osób, które zostawiły sobie spis na ostatnią chwilę, jest na tyle dużo, że ograniczona będzie dostępność

rachmistrzów i konsultantów telefonicznych. Będzie wprowadzanie funkcjonowa? samospis internetowy, ale

w tej opcji nie możemy liczyć na wsparcie rachmistrza i wszystkie wątpliwości będziemy musieli wyjaśniać

sami. Odkładanie spraw prostych na ostatnią chwilę, jak pokazuje praktyka, często prowadzi do niepotrzebnych emocji i stresujących sytuacji.

10. Nie odmawiaj udziału w spisie – odmowa jest zagrożona karą grzywny

Ustawa o statystyce publicznej w artykule 57 jasno określa, że kto wbrew obowiązkowi odmawia udzielenia informacji w spisie powszechnym lub innym badaniu statystycznym podlega grzywnie.

Jej wysokość każdorazowo określa sąd w odrębnym postępowaniu administracyjnym. Maksymalna kara grzywny

może wynieść nawet 5 000 zł.